

2016:7

**Granskning av beslut efter inkomna
underrättelser vid Arbetslöshetskassan
för service och kommunikation**

Granskning initierad av IAF

Dnr: 2015/576

Arbetslöshetskassan för service och
kommunikation
Box 1149
111 81 Stockholm

Granskning av beslut efter inkomna underrättelser vid Arbetslöshetskassan för service och kommunikation

Granskning initierad av IAF

Av Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens (IAF:s) plan för tillsyn och uppföljning för 2014 framgick att myndigheten under året skulle genomföra en löpande granskning av tillämpning av regelverket vid utredning och beslut ifråga om ersättningsrätt efter inkomna underrättelser vid vissa arbetslöshetskassor.

Resultatet av granskningen vid Arbetslöshetskassan för service och kommunikation (Seko) presenteras i denna rapport, som också avslutar IAF:s handläggning av granskningsärendet. IAF gav Seko möjligheten att yttra sig över granskningsprotokollet den 1 februari 2016. Arbetslöshetskassans yttrande inkom till IAF den 11 februari 2016.

Beslut i detta ärende har fattats av Jan-Olof Dahlgren, generaldirektör. Ansvarig chef har varit Annelie Westman, enhetschef för granskningsenheten.

Uppdragsledare har varit Fredrik Karlman. Ärendegranskningen utfördes av Sofie Andersson, Miriam Ben Hadj Ali och Fredrik Karlman, samtliga utredare vid granskningsenheten.

Rapporten har utarbetats av Sofie Andersson, granskningsenheten. Urvalet av ärendet för granskningen har gjorts av Erik Grape, utredare på analysenheten, den 26 augusti 2015.

I den slutliga beredningen av ärendet har även juristen Annika Sandström Johansson, rättsenheten och utredaren Erik Grape, analysenheten, deltagit.

Katrineholm den 11 april 2016

Jan-Olof Dahlgren
Generaldirektör

Sofie Andersson
Utredare

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen
Box 210
641 22 Katrineholm
www.iaf.se

Resultatet av granskningen

IAF har genomfört en granskning av Arbetslöshetskassan Sekos tillämpning av regelverket vid utredning och beslut ifråga om ersättningsrätt efter inkomna underrättelser. Totalt granskades 89 ärenden.¹

IAF har i granskningsprotokollet påpekat brister i fem av de granskade ärendena. Sedan arbetslöshetskassan yttrat sig över protokollet bedömer IAF att påpekandena kvarstår i fyra ärenden.

I övrigt kunde IAF konstatera att de 85 ärendena som lämnats utan påpekande vid granskningen på Arbetslöshetskassan Seko hade hanterats i enlighet med gällande lagstiftning i de delar som granskats.

¹ Urvalet innehöll ursprungligen 92 ärenden. Tre av dessa ärenden utgick dock eftersom de inte uppfyllde urvalskriterierna. IAF har därmed granskat 89 ärenden.

Den genomförda granskningen

I granskningsprotokollet som upprättades efter granskningen gjorde IAF fem ärendespecifika påpekanden. Sedan arbetslöshetskassan yttrat sig över dessa ärenden gör IAF bedömningen att fyra ärendespecifika påpekanden ska kvarstå. Ärendenummer 3 finns därför inte i rapporten.

Nedan redovisas de generella samt de ärendespecifika påpekandena.

IAF:s generella påpekande

Godtagbara skäl

Under granskningen framkom det att 58 av 89 granskade ärenden hade underrättelse med anledning av att den ersättningssökande inte varit aktivt arbetssökande. I 57 av 58 ärenden motiverade arbetslöshetskassan sina beslut med formuleringen ”ej godtagbara skäl” då den ersättningssökande inte har varit aktivt arbetssökande.

IAF kan konstatera att den aktuella bestämmelsen i 43 § första stycket 5 ALF, inte innehåller någon möjlighet för en ersättningssökande som inte är aktivt arbetssökande att åberopa ”godtagbara skäl” eller ”giltig anledning”. Med andra ord är kravet att den som söker arbetslöshetsersättning för en viss dag, under denna dag ska vara aktivt arbetssökande, absolut och undantagslös.

Enligt IAF:s mening framgår detta redan av 43 § första stycket 5 ALF. Det finns följaktligen inget tolkningsutrymme som skulle kunna leda till besluten om att inte vidta några åtgärder trots att vederbörande inte varit aktivt arbetssökande.

Arbetslöshetskassans yttrande

Arbetslöshetskassan har yttrat att den instämmer i IAF:s bedömning om att det inte går att motivera beslutet med att den sökande inte har godtagbara skäl när det handlar om ärenden i 43§ första stycket 5 ALF. De konstaterar att den brevmallen som används är felformulerad och kommer att ändras.

Kommuniceringsbrev saknar sanktionsanvisning

Under granskningen har det framkommit att Arbetslöshetskassan Seko i sina kommuniseringsbrev inte förtydligar vilken typ av sanktion som kan bli aktuell för beslut i ärendet.

Ett kommuniseringsbrev ger ersättningssökande möjlighet att komma med egna synpunkter på vad som framkommit i handlingarna. Finns det tydlig information om eventuella följdverkningar av sanktionen, är det möjligt att den sökande förstår vikten av att svara mer utförligt på kommunikeringen.

Arbetslöshetskassans yttrande

Arbetslöshetskassan anser att de i kommuniseringsbrevet endast anger att det handlande som föranlett meddelandet kan komma att påverka ersättningsrätten. De anser att det inte ligger någon skyldighet att meddela vilken typ av sanktion som föreligger. Arbetslöshetskassan delar ändå IAF:s uppfattning att ett förtydligande i kommuniseringsbrevet kan öka den ersättningssökandes förståelse för vikten av att ge ett svar på kommunikeringen.

IAF:s påpekanden i enskilda ärenden

Ärende 1²

IAF:s bedömning

- IAF bedömer att det utifrån det befintliga underlaget i ärendet inte kan anses ha framkommit att den ersättningssökande varit aktiv i sitt arbetssökande under januari 2015 enligt 43 § första stycket 5 ALF.

Ärendet

I ärendet med underrättelseorsaken ej aktivt arbetssökande har arbetslöshetskassan beslutat att inte varna den ersättningssökande. Arbetslöshetskassan motiverar beslutet med att förklara att de skäl som den ersättningssökande angett räcker för en fortsatt ersättning i arbetslöshetsförsäkringens mening.

Till grund för underrättelsen ligger att den ersättningssökande endast sökt två arbeten under januari månad. Sedan arbetslöshetskassan kommunicerat med den ersättningssökande har det framkommit att denne sökt ytterligare tre arbeten under perioden. Två av de fem sökta arbetena har sökts på arbetsplatser där sökanden tidigare arbetat, och ytterligare två arbeten är sådana sökanden har bra kontakter med sedan tidigare och som avser extrajobb. Sökanden uppger också att han kommer att återgå till sin tidigare tjänst (säsongarbete) efter påsk. Av den matchning som gjorts i ärendet framgår att det finns 522 stycken lediga arbeten inom pendlingsavstånd som är inom sökandens yrkesområde.

IAF bedömer att det i ärendet inte är visat att sökanden är aktivt arbetssökande. Vad som framkommit av arbetslöshetskassans utredning förändrar enligt IAF inte bedömningen.

Arbetslöshetskassans yttrande

Arbetslöshetskassan har i sitt yttrande skrivit "[...] Kassan delar i och för sig IAF:s bedömning att detta framstår som en allt för låg sökaktivitet för att medlemmen ska undgå sanktion. Mot bakgrund av att det inte finns någon definition av begreppet 'aktivt arbetssökande' och att det än så länge finns sparsamt med praxis på området menar kassan dock att det inte finns något stöd

² Enligt löpande numrering i granskningsprotokollet.

för att ändra beslutet med stöd av 63§ ALF då beslutet inte kan anses ha blivit oriktigt på grund av en uppenbart felaktig rättstillämpning.”

IAF anser inte att arbetslöshetskassans yttrande utgör skäl för att ändra IAF:s bedömning av ärendet.

Ärende 2

IAF:s bedömning

- IAF konstaterar att det av handlingarna i ärendet framgår att det inte har skett någon kommunikering inför beslutet.

Ärendet

I ärendet med underrättelseorsaken inte medverkat till att upprätta en individuell handlingsplan har arbetslöshetskassan beslutat att ge den ersättningssökande en varning. Arbetslöshetskassan motiverar beslutet med att förklara att de skäl som den ersättningssökande angett inte kan betraktas som godtagbara i arbetslöshetsförsäkringens mening.

IAF kan av handlingarna i ärendet inte utläsa om en kommunikering har skett mellan arbetslöshetskassan och den ersättningssökande inför beslutet i ärendet. Ett kommuniceringsbrev från arbetslöshetskassan till sökanden saknas. Eftersom arbetslöshetskassor inte är myndigheter så är de inte skyldiga att följa förvaltningslagens (1986:223) regler, men IAF anser att dessa bör vara vägledande för arbetslöshetskassorna i deras ärendehandläggning som rör arbetslöshetsförsäkringen.³ Dock kan IAF konstatera att sökanden själv hört av sig till arbetslöshetskassan.

Arbetslöshetskassans yttrande

Arbetslöshetskassan har yttrat att den instämmer i IAF:s bedömning att en kommunikering alltid bör ske. Enligt arbetslöshetskassan så finns det en rutin att en kommunikering alltid ska ske och att detta var ett undantagsfall.

³ Se Justitieombudsmannens beslut den 25 februari 2004 i ärende med dnr. 3820-2003 samt 20 december 2002 dnr. 4448-2000.

Ärende 4

IAF:s bedömning

- IAF bedömer, mot bakgrund av handlingarna i ärendet, att arbetslöshetskassans utredning inte är fullständig.

Ärendet

I ärendet underrättelseorsaken ej aktivt arbetssökande har arbetslöshetskassan beslutat att den ersättningssökande ska varnas. Till grund för underrättelsen ligger att den ersättningssökande ”endast sökt åtta jobb under maj månad”.

Av ersättningssökandens svar på arbetslöshetskassans kommunikering i ärendet framgår det att den sökande uppger att han inte visste att han måste söka minst tio arbeten eller mer. Dessutom framgår det av sökandens svar att han har missat ett möte med Arbetsförmedlingen för att upprätta en ny handlingsplan eftersom han inte fått någon kallelse. Sökande uppger att detta troligtvis beror på problem med posten.

IAF konstaterar att matchningsunderlag och handlingsplanen saknas för att kunna bedöma om sökanden är eller inte är aktivt arbetssökande. Arbetslöshetskassan har inte utrett dessa uppgifter ytterligare.

Arbetslöshetskassans yttrande

Arbetslöshetskassan har yttrat att det är en rutin för arbetslöshetskassan att alltid inhämta matchningsunderlag och relevanta delar av handlingsplanen. Att arbetslöshetskassan inte har haft den rutinen i detta ärende beror på att handläggaren har bedömt att sökaktiviteten under alla omständigheter är för låg, oavsett vilket underlag som skulle kunnat komma in.

IAF anser inte att arbetslöshetskassans yttrande utgör skäl för att ändra IAF:s bedömning av ärendet.

Ärende 5

IAF:s bedömning

- IAF bedömer att arbetslöshetskassan har fattat beslut om fel sanktion.
- IAF konstaterar att det av handlingarna i ärendet inte framgår att kommunikering inför beslut skett.

Ärendet

I ärendet med underrättelseorsaken uppenbarligen vållat att en anställning inte kommit till stånd har arbetslöshetskassan beslutat att den ersättningssökande ska varnas.

Till grund för underrättelsen ligger att den ersättningsökande i samband med en intervju vid en rekryteringsträff avsåg sig vidare kontakter med arbetsgivaren. Enligt information från Arbetsförmedlingen skulle intervjuerna gälla heltidsarbete.

Av arbetslöshetskassans beslutsbrev framgår att meddelandet från Arbetsförmedlingen gäller att den ersättningsökande inte sökt anvisat lämpligt arbete. Arbetslöshetskassan har beslutat att den ersättningsökande får en varning på grund av att han anses ha misskött sitt arbetssökande.

IAF konstaterar att orsaken till underrättelsen i ärendet inte stämmer överens med arbetslöshetskassans beslut i ärendet. Med utgångspunkt från de handlingar som finns i ärendet borde arbetslöshetskassan ha fattat ett beslut om att sökanden uppenbarligen vållat att en anställning inte kommit till stånd. Därmed har arbetslöshetskassan fattat ett felaktigt beslut eftersom sökanden borde ha stängts av från ersättningsrätten under fem dagar, enligt 43 a § första stycket 2 ALF. Av utredningen i ärendet framgår inga godtagbara skäl till den ersättningsökandes agerande.

Av handlingarna i ärendet kan det inte uteslutas att en muntlig kommunikering har skett. IAF kan dock inte att finna ett kommuniceringsbrev bland handlingarna i ärendet.

Arbetslöshetskassans yttrande

Arbetslöshetskassan har yttrat att den instämmer i IAF:s bedömning att den korrekta sanktionen skulle ha varit fem avstängningsdagar och inte varning. Arbetslöshetskassan anger dock att en kommunikering har skett.

Om granskningen

Denna granskningsrapport har upprättats efter ärendegranskning av beslut efter inkomna underrättelser (AF-meddelanden) vid Arbetslöshetskassan Seko:s som fastställts i IAF:s plan för tillsyn och uppföljning 2014. Syftet med granskningen har varit att granska arbetslöshetskassornas tillämpning av regelverket vid utredning och beslut ifråga om ersättningsrätt efter inkomna underrättelser. IAF har granskat 89 ärenden och granskningen utfördes i Arbetslöshetskassan Seko:s lokaler i Stockholm. Besöket genomfördes den 1 och 2 oktober 2015.

Urvalet omfattar de underrättelser som hade inkommit till ASTAT den 26 augusti då uttaget gjordes där beslut hade fattats av arbetslöshetskassan under perioden mars till augusti 2015. Urvalet, som omfattade ärenden under perioden vid urvalsdatumet, innehöll ursprungligen 92 ärenden. Tre av dessa ärenden utgick dock eftersom de inte uppfyllde urvalskriterierna. IAF har därmed granskat 89 ärenden, varav 74 ärenden där arbetslöshetskassan har fattat beslut om sanktion. Vidare har IAF granskat 15 ärenden där arbetslöshetskassan fattat beslut om fortsatt ersättningsrätt.

Granskningen har omfattat tio underrättelseorsaker i 43-43 b§§ i lagen(1997:238) om arbetslöshetsförsäkringen (ALF). Detta innebär att samtliga underrättelseorsaker i ovanstående paragrafer utom den i 43§ första stycket 2 och 43 § första stycket 3 ALF har ingått i granskningen.